

- 2:9 – Beis din's compulsion of claiming and re-paying a debt
- 2:10 – Taking payment of a debt
- 2:11 – Irresponsible borrowing

כופין לתבוע ולשלם

א. **שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן ט**

מאוד מאוד צריך הדיין ליזהר שלא ליקח שוחד, אפי' לזכות את הזכאי. ואם לקחו, צריך להחזירו, כשיתבענו הנותן.

ב. **קצות החושן סימן ט ס"ק א**

וכתב הסמ"ע (סק"ג), "אבל בלא תביעה א"צ להחזיר, ולא דמי לריבית דכתיב [ביה] "והי אחיך עמך" ע"ש... אבל לענ"ד נראה דכיון דפריעת בע"ח מצוה וכופין אותו לקיים המצוה, כמבואר בפרק הכותב (כתובות פו, א), והוא הדין הכא נמי בזה [בשוחד] שאין לו לצאת ידי חובתו, כופין אותו שיאמר "רוצה אני לתבוע" כדי שיהיה לו ממה לשלם ולא יהיה לזה רשע אם יש לאל ידו לפרוע.

ג. **תלמוד בבלי מסכת כתובות דף פו.-:**

א"ל רב כהנא לרב פפא, לדידך דאמרת: פריעת בעל חוב מצוה, אמר לא ניהא לי דאי עביד מצוה, מאי? א"ל, תנינא: במה דברים אמורים [דלוקה]? במצות לא תעשה, אבל במצות עשה, כגון שאומרין לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה, מכין אותו עד שתצא נפשו.

ד. **מנחת חינוך מצוה רכח**

ותמוה לי מאד ד' הש"ס בכתובות... דמיניה דידיה בודאי כופין דעובר אל"ת, ובלאו בודאי כופין יותר מעשה כמבואר בראשונים ואחרונים, דבעשה אין צריך לבזוז יותר מחומש ועל עבירות הלאו כל הונו יתן אם לא בפיקוח נפש, א"כ כאן כפינן שלא לעבור אל"ת! ובאמת היכי דהלאו בשב ואל תעשה פלפלו האחרונים אי חייב לבזוז כל ממונו, מ"מ בודאי חמור מעשה!

ליכנס לביתו לגבות חוב

ה. **שמות כב:כה, דברים כד:**

אִם-חָבֵל תִּחְבַּל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד-בֹּא הַשָּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֵנּוּ לוֹ:
כִּי-תִשָּׂא בְרֵעֶךָ מִשְׁאֵת מְאוּמָה לֹא-תָבֵא אֶל-בֵּיתוֹ לְעֵבֵט עֲבֹטוֹ:

ו. **תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קיג עמוד ב**

אם חבל תחבל שלמת רעך - בשליח בית דין הכתוב מדבר. אתה אומר בשליח בית דין הכתוב מדבר, או אינו אלא בבעל חוב? כשהוא אומר לא תבא אל ביתו לעבט עבטו - הרי בעל חוב אמור [ואסור לו לחבול בכלל], הא מה אני מקיים אם חבל תחבל שלמת רעך [דמשמע דמותר לחבול]? בשליח בית דין הכתוב מדבר.

ז. **נימוקי יוסף מסכת בבא מציעא דף סט עמוד א (בדפי רי"ה)**

ואם תאמר והא קי"ל ריש פרק המניח את הכד (דף כז ב) דעביד איניש דינא לנפשיה תירצו בשם ר"ת ז"ל דהיינו בכלי של עצמו א"נ כשבא בתורת גבייה אבל הכא מיירי שבא בתורת משכון לממשכן...

ח. **שולחן ערוך חושן משפט הלכות גביית מלוה סימן צז:**

אם בא למשכנו שלא בשעת הלואתו, לא ימשכנו הוא בעצמו, שאם משכנו הוא בעצמו עובר בלאו.

ט. **קצות החושן סימן צז ס"ק ב**

מיהו היכא דנקטו לגוביינא נראה דליכא איסור וכמבואר בשו"ע (סעיף ט"ו), וכ"כ בנימוק"י... אמנם לענ"ד לא יכולתי להבין דהיכי שייך תורת גבייה בלא ב"ד ומאן שם ליה, וע"כ אינו אלא למשכון וצ"ע.

מבטל כיסו של חבירו

י. **תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת בבא מציעא פרק ה**

תני הנותן מעות לחבירו ליקח בהן פירות למחצית ואמר לא לקחתי אין לו עליו אלא תרעומת... אמר רבי יצחק הדא אמרה המבטל כיס חבירו אין לו עליו אלא תרעומת.